

VIDEREGÅENDE UDDANNELSE 12. oktober 2021

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Lars Andersen

Direktør

Akademikernes SU kan bruges bedre i uddannelsessystemet

Vi skal værne om den danske SU, der understøtter lige muligheder for at få en uddannelse, men det kan være fornuftigt at give kandidatstuderende deres SU som lån og investere pengene andre steder i uddannelsessystemet.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Den danske studiestøtte er vigtig for at sikre lige muligheder for de studerende. Det skal være evner og præferencer, der skal være det afgørende for at få en videregående uddannelse og ikke familiens indkomstforhold eller forældrenes uddannelsesniveau.

Andelen af unge uden uddannelse er fem gange større blandt børn af ufaglærte sammenlignet med børn af akademikere, viste vi i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd i en [analyse](#) i foråret.

” *Det kommer næppe til at ruinere nogen kandidatstuderende, hvis de skal tilbagebetale SU'en fra kandidatdelen, når de efter endt uddannelse kommer ud i arbejde og får gang i karrieren*

Direktør Lars Andersen

Der er store forskelle på chancerne for at få en uddannelse efter grundskolen. Der er i virkeligheden langt til lige muligheder i dagens Danmark. Derfor er det vigtigt, at vi værner om den danske SU. Men det betyder ikke, at vi ikke med fordel kan omlægge en del af SU-systemet.

Ifølge [Finansministeriet](#) koster SU til kandidatstuderende 1,8 milliarder kroner om året (med adfærd og tilbageløb er effekten faktisk 2,3 milliarder kroner ved en omlægning).

Hvis vi lægger stipendiet på kandidatdelen om til for eksempel et rentefrit lån, der skal tilbagebetales, giver det god mening ud fra et ulighedsperspektiv.

Akademikeres får råd til at betale tilbage

Det kommer næppe til at ruinere nogen kandidatstuderende, hvis de skal tilbagebetale SU'en fra kandidatdelen, når de efter endt uddannelse kommer ud i arbejde og får gang i karrieren.

Set over et livsforløb giver en lang videregående uddannelse en disponibel livsindkomst på omkring 25 millioner kroner. Til sammenligning giver en erhvervsuddannelse i gennemsnit 14 millioner kroner, og en kort videregående og en mellemlang videregående uddannelse begge omkring 17 millioner kroner.

Set i lyset af, at akademikere tjener betydeligt mere end de andre uddannelsesgrupper på arbejdsmarkedet hen over hele arbejdslivet, kan man sige, at SU-stipendier til kandidatstuderende er omfordeling til en rig samfundsgruppe.

For at sætte det yderligere i perspektiv kan man som kommende faglært godt føle sig forfordelt i uddannelsessystemet. Mens det koster knap 1 million kroner at uddanne en akademiker, er udgiften kun 121.000 kroner for at uddanne en faglært, når man regner SU, undervisningsudgifter og tabte skatteindtægter sammen.

Alene i SU modtager en akademiker 366.000 kroner inden uddannelsen er færdiggjort, mens både MVU'ere (270.000 kroner), KVVU'ere (167.000 kroner) og faglærte (57.000 kroner) slet ikke når samme niveau.

TABEL

Omkostninger til uddannelse pr. studerende

Tabellen viser de offentlige omkostninger for forskellige uddannelses typer opgjort på SU, undervisningsudgifter og tabte skatteindtægter. Det er opgjort i 2019-priser. Tallene stammer fra en AE-analyse fra marts 2019.

	Faglærte	KVVU	MVU	LVU
SU	57.000	167.000	270.000	366.000
Undervisningsudgift	111.000	340.000	439.000	553.000
Tabte skatteindtægter	-47.000	-	29.000	44.000
I alt	121.000	507.000	738.000	963.000

Anm.: For de videregående uddannelser er der medregnet omkostninger til en gymnasial uddannelse. Alle tal er afrundet og i 2019-priser. Universitetsbachelor er lagt sammen med kandidatuddannelser, idet størstedelen læser videre på kandidat-delen. Blandt 30-årige med en universitetsuddannelse fra Danmark, og som ikke er studerende, har ca. 7 pct. en universitetsbachelor som højest fuldførte uddannelse.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af egne beregninger, Danmarks Statistik og Forslag til Finanslov 2019.

Vigtigt med SU på korte- og mellemlange videregående uddannelser

For den sociale mobilitet er det vigtigt at værne om SU'en på KVU- og MVU-niveau og bachelordelen på universitetsdelen. Unge fra lavindkomstgrupperne er i højere grad repræsenteret på KVU- og MVU-uddannelser, og de kan være mindre tilbøjelige til at optage gæld med uddannelse for øje og derfor være mindre tilbøjelige til at uddanne sig.

” Set i lyset af, at akademikere tjener betydeligt mere end de andre uddannelsesgrupper på arbejdsmarkedet hen over hele arbejdslivet, kan man sige, at SU-stipendier til kandidatstuderende er omfordeling til en rig samfundsgruppe

Direktør Lars Andersen

Når en omlægning af SU'en på kandidatdelen giver mening, er det, fordi kandidatstuderende har mindre usikkerhed om deres fremtidige indkomst og bedre information om egne kvalifikationer i kraft af at have gennemført en bacheloruddannelse.

Dertil kommer, at der er bedre mulighed for at supplere sin indkomst med studiearbejde på en kandidatuddannelse, ligesom studierelevante job [reducerer risikoen](#) for at havne i ledighed efter endt uddannelse.

I den henseende vil det også give mening at sætte mere skub i [erhvervskandidatordningen](#), hvor man på deltid tager en kandidat kombineret med mindst 25 timers relevant erhvervsarbejde om ugen. Her får man ikke SU, men erfaring og løn med sig i bagagen.

De ekstra milliarder kroner kan gavne andre steder i uddannelsessystemet

SU-stipendierne på kandidatdelen betyder, at der i dag sker en omfordeling til dem, der kommer til at have de højeste indkomster og i øvrigt kommer fra hjem med høje indkomster.

Når vi samtidig ser, at lidt mere end [40 procent](#), der vokser op med ufaglærte forældre, ikke får en uddannelse, så bør de penge, der vil blive frigivet på en omlægning af SU på kandidatdelen, bruges til at sikre, at flere unge får en uddannelse.

Det er her vi for alvor kan lave en investering, der batter. Det er en bedre brug af pengene.